

Dubbii limaana Diigu-Kutaa 8.1

Description

Nabiyyummaa Himachu

1-Nabiyyummaan kenna fi tola Rabbii oltaâ€™aa irraa taâ€™eedha. Nabiyyummaan gabroota Isaa keessaa gabricha tokkotti beeksisa (wahyi) geessuun Rabbiin isa filachuudha. Rabbiin oltaâ€™aan Muusaan:

قالَ يَمْوَسَىٰ إِنِّي أَصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسْلَتِي وَبِكَلْمِي فَخُذْ مَا
أَتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الْشَّاكِرِينَ

١٤٤

â€œYaa Muusaa! Dhugumatti Ani ergaa Kiyyaanii fi haasawa Kiyyaan namoota irra si filadheera. Kanaafu, wanta Ani siif kenne qabadhu, galateefattoota irraas taâ€™i.â€™ jedhaâ€™ Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:144

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنْ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِبْرَاهِيمَ اللَّهُ
سَمِيعٌ بَصِيرٌ

٧٥

â€œRabbiin malaaykotaa fi namoota irraa ergamtoota filata. Dhugumatti, Rabbiin dhagayaa, Argaadha.â€™ Suuratu Al-Hajj 22:75

Gooftaan keenya subhaanahu wa taâ€™aalaa wanta fedhe uuma, ni filatas. Ergaa Isaa eessa akka kaaâ€™u hunda caalaa beeka. Nabiyyummaan filannoo Rabbii oltaâ€™aa irraa erga taâ€™e, carraaqqin ykn qabsoon hin argamu. (Rabbiin qofatu nama fedhe filatee nabiyyii godha. Namni hojii fi qabsoo ofiitiin nabiyyii taâ€™uu hin dandaâ€™u.)

2-Dhimmichi erga akkana taâ€™ee, sobaan nabiyyummaa himachuun kijiba hundarra fokkuu taâ€™eedha. Akkuma Ibn Abi Al-Izza Hanafiyy (rahimahullahu) jedhu: â€œDhugumatti, nabiyyummaa namoota dhugaa dubbatan hunda caalaa nama dhugaa dubbatu ykn namoota kijiban hunda caalaa nama kijibutu himata. Kuni sanitti walitti hin naqamu nama hundarra wallaalla taâ€™e irratti malee. Haalli qabatamaa isaanii waaâ€™ee isaanii ni agarsiisa. Wanta nabiyyummaa himachu gadi jiru keessattiyuu nama dhugaa dubbatuu fi nama kijibuu addaan baasuuf karaalee baayâ€™eetu jira. Nabiyyummaa

himachuun hoo akkam taâ€™inna laata?â€(Shariih Al-Aqiidati Ax-Xahaawiyyah 1/130)

Dhimma kana ilaachise Ibn Taymiyaanakkana jechuun dubbata: â€œAkkuma beekkamu, namni Rabbiin irraa akka ergame himatu takkaa namoota hunda kan caaluu fi guutuu taâ€™eedha, takkaa immoo namoota hundaa gadi hirâ€™itaa fi gadi aanaa kan taâ€™eedha. Kanaafi, namoota gurguddoo Saqif keessaa tokko, yommuu ergaa itti geessu fi gara Islaamaa waamu Nabiyyiidhaan (sallallahu aleih wassallam) akkana jedhe: Rabbiin kakadhe, jecha takka siin hin jedhu. Dhugaa kan dubbattu yoo taate, sirratti deebisuu irraa ati ija kiyya keessatti garmalee kabajamaadha. Yoo kan sobdu taate immoo, sirratti deebisu irraa ati gadii aanadha.â€ Kanaafu, akkamitti uumamtoota hunda kan caaluu fi guutuu taâ€™een nama hundarra hirâ€™uu fi gadi aanaa taâ€™een walitti fakkeefama

Namoota kijiban irraa eenyullee nabiyyummaa hin himanne wallaalummaan, kijibni fi badiin isarratti kan mulâ€™atu yoo taâ€™e malee. Sheyxaanni isarratti mooâ€™e. Namoota dhugaa dubbatan irraa eenyullee nabiyyummaa hin himanne, beekumsi, dhugaan, tolkuu fi gosooni kheyri baayâ€™een isarratti kan mulâ€™atan yoo taâ€™e malee. (Namoota kijiban keessaa eenyullee nabiyummaa yoo himate, wallaalummaan, kijibni fi hojiin badaan isarraa mulâ€™ata. Faallaa kanaa, namoota dhugaa dubbatan keessaa namni nabiyummaa himate, beekumsi, dhugaani fi gosooni kheeyri hundi isarraa mulâ€™ata. Kuni nama dandeetti xiqqoo waa addaan baasuu qabuufu ifa taâ€™a.) (Shariih Al-Aqiidatil Asfahaanii fuula 89)

Ammas ni jedha: â€œNabiyummaan beekumsaa fi hojiawan Ergamaan ittiin ibsamuu qabu kan of keessatti hammateedha. Sunis beekumsaa fi hojiawan hundarra kabajamaa taâ€™eedha. Kanaafu, akkamitti kana keessatti namni dhugaa dubbattu nama kijibaan walitti fakkeefamaa, dhugaan nama dhugaa dubbatu, kijibni nama kijibaan akkamitti addaan hin baafamnee? Kuni karaa baayâ€™een [addaan baafama]. Keessumayyu Aadam irraa kaasee hanga zamana keenyaatti beekumsi haftee nabiyyii irraa duwwaa hin taâ€™u. Gosti wanta Nabiyyoonni fi Ergamtoonni fidan, itti waamaa fi ajajaa turan beekkamee jira. Hafteen ergamtoota dachii keessaa hin banne. Namoota birattis haftee ergamtootaa irraa gosa wanta Ergamtoonni fidan ittiin beekan, Ergamtoota fi ergamtoota kan hin taane ittin adda baasan hin banne. (Shariih Al-Aqiidatil Asfahaanii fuula 91)

Ibn Kasiir nabiyii dhugaa fi nama kijibaan nabiyi himatu jidduu garaagarummaa baayâ€™ee fagoo taâ€™e yommuu jecha Rabbii oltaâ€™a kana ibsu ni dubbata.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِعَيْنِهِ
إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ

١٧

â€œNama Rabbiin irratti kijiba uumee yookiin keeyattoota Isaa kijibsiise caalaa namni zaalimni (miidhaa hojjataan) eenu? Dhugumatti, yakkamtoonni hin milkaaâ€™anâ€ Suuratu Yuunus 10:17

Ibn Kasiir ni jedha: â€œRabbiin oltaâ€™aan ni jedha nama Rabbiin irratti kijiba uume, Rabbiin irratti dubbii sobaa dubbate, osoo isa hin ergin Rabbiin akka isa erge himate caalaa namni zaalimni, of tuuluu fi yakkaan cimaa taâ€™ee hin jiru. Nama kana caalaa namni yakkaa fi zulmiin guddaa taâ€™e hin jiru. Namni akkanaa dhimmi isaa namoota sammuun dadhaboo taâ€™an irraayyu hin dhokatu. Haalli nama kanaa akkamitti nabiyyootaan wal fakkeefamaa? Dhugumatti namni dhugaan ykn kijibaan jecha tana jedhe (ani nabiyyi ofiin jedhe), Rabbiin ragaa gaarummaa isaa ykn badoomsa isaa ifatti baasu osoo isaaaf gadi hin dhaabin hin dhiisu. Nama isaan argeef garaagarummaan Muhammad sallallaahu aleih wassallam fi Museylamah kijibaa jidduu jiruu, garaagarummaa waqtii waaree fi walakkaa halkanii jidduu jiruu caalaa ifa kan baheedha.â€• (Tafsiiru Ibn Kasiir 2/392)

Madda:

â€œNawaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayahâ€• fuula 184-186 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

May 21, 2020

Author

admin